

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 58.291/1/3
van 19 oktober 2015

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en
het Vlaamse Gewest 'houdende bepalingen tot begeleiding van
de begroting 2016'

Op 12 oktober 2015 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie verzocht binnen een termijn van vijf werkdagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2016’.

De hoofdstukken 1 tot 3, 6, 8, afdeling 1, 9, 11, 12, afdelingen 2 tot 5, en 13 van het voorontwerp zijn door de eerste kamer onderzocht op 15 oktober 2015. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Wouter PAS, staatsraden, Marc RIGAUX en Michel TISON, assessoren, Greet VERBERCKMOES, griffier, en Marleen VERSCHRAEGHEN, toegevoegd griffier.

De verslagen zijn uitgebracht door Raf AERTGEERTS en Paul DEPUYDT, eerste auditeurs-afdelingshoofden, Kristine BAMS en Brecht STEEN, eerste auditeurs, en Dries VAN EECKHOUTTE, Frédéric VANNESTE en Tim CORTHAUT, auditeurs.

De hoofdstukken 1, 4, 5, 7, 8, afdelingen 2 tot 4, 10, 12, afdelingen 1 en 6 tot 13, en 13 van het voorontwerp zijn door de derde kamer onderzocht op 15 oktober 2015. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jan SMETS en Jeroen VAN NIEUWENHOVE, staatsraden, en Annemie GOOSSENS, griffier.

De verslagen zijn uitgebracht door Paul DEPUYDT, eerste auditeur-afdelingshoofd, Rein THIELEMANS, Kristine BAMS en Brecht STEEN, eerste auditeurs, en Dries VAN EECKHOUTTE, Frédéric VANNESTE en Tim CORTHAUT, auditeurs.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 19 oktober 2015.

*

ONTVANKELIJKHEID VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 3°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

Door te eisen dat de adviesaanvragen met een termijn van vijf werkdagen van een “bijzondere” motivering worden voorzien, heeft de wetgever tot uiting gebracht dat hij wil dat alleen in uitzonderlijke gevallen verzocht wordt om mededeling van het advies binnen die uitzonderlijk korte termijn. De aanvrager moet derhalve pertinente en voldoende concrete gegevens aanbrengen die het aannemelijk maken dat de ontworpen regeling dermate spoedeisend is dat noodzakelijkerwijze een beroep moet worden gedaan op de procedure bedoeld in artikel 84, § 1, eerste lid, 3°, van de wetten op de Raad van State (advies mede te delen binnen een termijn van vijf werkdagen) en waarom, op het ogenblik van de adviesaanvraag, geen beroep kon worden gedaan op de procedure bedoeld in artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van die wetten (advies mede te delen binnen een termijn van dertig dagen).

2. In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd door de omstandigheid dat

“het programmadecreet wegens de nauwe band met de begrotingsdecreten en de gelijktijdige behandeling in het Vlaams Parlement in dezelfde periode ingediend moet worden”.

Voor een aantal artikelen van het ontwerp is de nauwe band met de begroting niet of onvoldoende duidelijk, zodat voor die artikelen de spoedeisendheid niet is aangetoond.¹

In dit verband dient te worden opgemerkt dat, gelet op de zeer algemene motivering in de brief met de adviesaanvraag, de spoedeisendheid slechts kan worden aanvaard voor maatregelen die kennelijk noodzakelijk zijn in het kader van de opmaak van de begroting en geen uitstel dulden.

Dat is niet het geval voor de artikelen 33 tot 37, 48 en 49, 51 tot 56, 112 en 115 van het ontwerp.

Voor een aantal van deze bepalingen wordt in artikel 122 van het ontwerp bepaald dat ze in werking treden op 1 april 2016, zodat daardoor alleen al de spoedeisendheid wordt ontkracht.

Met de wijzigingen die het voorwerp zijn van de artikelen 48 en 49 van het ontwerp blijkt geen budgettair oogmerk te worden nagestreefd.

De artikelen 33 tot 37 en 51 tot 56 van het ontwerp hebben geen betrekking op besparingen die met ingang van 1 januari 2016 moeten kunnen worden gerealiseerd, maar op

¹ Vergelijk overigens met artikel 65 van het reglement van het Vlaams Parlement, dat luidt: “Als in een ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting of van de aanpassing ervan bepalingen voorkomen die geen rechtstreeks verband houden met de betrokken begroting, dan verklaart de voorzitter na raadpleging van het Uitgebreid Bureau die bepalingen onontvankelijk.”

nieuwe, soms aanzienlijke uitgaven, waarvoor een nieuwe decretale regeling wordt uitgewerkt. Een dergelijk verband met de begroting impliceert echter nog niet de verplichting om deze uitgaven te kunnen doen vanaf 1 januari 2016. Er wordt ook geen andere motivering verstrekt voor de spoedeisendheid van de betrokken ontworpen bepalingen.

Wat de voormelde artikelen 33 tot 37, 48 en 49, 51 tot 56,² 112 en 115 van het ontwerp betreft is de adviesaanvraag bijgevolg niet ontvankelijk en is daardoor ook niet voldaan aan de adviesverplichting. Die bepalingen kunnen eerst door de Vlaamse Regering in het Vlaams Parlement worden ingediend nadat de Regering erover alsnog het advies van de afdeling Wetgeving heeft kunnen inwinnen.

*

Overeenkomstig artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, heeft de afdeling Wetgeving zich moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond³, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

*

BEVOEGDHEID VAN DE RAAD VAN STATE

Blijkens artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State zijn een aantal teksten uitgesloten van het raadplegingsvereiste van de afdeling Wetgeving. Het gaat onder meer om teksten die geen normatieve bepalingen bevatten in de materiële betekenis van het woord, zoals bijvoorbeeld leningen en domeinverrichtingen, alsook individuele beslissingen.

Gelet daarop is de afdeling Wetgeving niet bevoegd om advies te geven over de artikelen 41, 50 en 59 van het ontwerp.

VORMVEREISTEN

1. Blijkens de stukken gevoegd bij de adviesaanvraag heeft de Vlaamse Regering op 9 oktober 2015 beslist de Vlaamse minister bevoegd voor de financiën en de begrotingen te gelasten over het voorliggende ontwerp het advies in te winnen van een aantal andere instanties en adviesraden. Die adviezen blijken nog niet te zijn gegeven.

Bovendien heeft de Vlaamse Regering beslist dat over de bepalingen van dit ontwerp zal worden onderhandeld in een gemeenschappelijke vergadering van het sectorcomité X (onderwijs Vlaamse Gemeenschap) en van de onderafdeling “Vlaamse Gemeenschap” van

² Overigens heeft de gemachtigde in verband met de artikelen 52 tot 55 van het ontwerp laten weten dat de terugwerkende kracht voor deze artikelen niet langer nodig geacht wordt.

³ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met hogere rechtsnormen verstaan.

afdeling 2 van het Comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten en in een vergadering van het Overkoepelend Onderhandelingscomité Gesubsidieerd Vrij Onderwijs, het Vlaams Onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs en het Vlaams Onderhandelingscomité voor de basiseducatie. Het resultaat van deze onderhandelingen is de Raad van State niet bekend.

2. Een aantal bepalingen uit het ontwerp betreffen subsidieregelingen, waarvan de stellers dienen na te gaan of een aanmelding bij de Europese Commissie op grond van artikel 108, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) vereist is, dan wel of een vrijstellingsregeling van toepassing is.

3. Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van het vervullen van de voornoemde vormvereisten nog wijzigingen zou ondergaan, moeten de gewijzigde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, nog aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

ALGEMENE OPMERKING

Een aantal bepalingen uit het ontwerp krijgen terugwerkende kracht.

De niet-retroactiviteit van wetten is een waarborg ter voorkoming van rechtsonzekerheid. Volgens het Grondwettelijk Hof vereist die waarborg dat de inhoud van het recht voorzienbaar en toegankelijk is, zodat de rechtzoekende in redelijke mate de gevolgen van een bepaalde handeling kan voorzien op het tijdstip dat die handeling wordt verricht. De terugwerkende kracht kan enkel worden verantwoord wanneer ze onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang.⁴ Indien bovendien blijkt dat de terugwerkende kracht tot doel heeft de afloop van een gerechtelijke procedure in een welbepaalde zin te beïnvloeden of de rechtscolleges te verhinderen zich uit te spreken over een welbepaalde rechtsvraag, vergt de aard van het in het geding zijnde beginsel dat uitzonderlijke omstandigheden of dwingende motieven van algemeen belang een verantwoording bieden voor het optreden van de wetgever, dat ten nadele van een categorie van burgers afbreuk doet aan de jurisdictionele waarborgen die aan allen worden geboden.⁵

Bij de artikelsgewijze bespreking wordt aangegeven welke onderdelen van het ontwerp in het licht hiervan problemen doen rijzen.

⁴ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, zie o.m.: GwH 21 november 2013, nr. 158/2013, B.24.2; GwH 19 december 2013, nr. 172/2013, B.22; GwH 29 januari 2014, nr. 18/2014, B.10; GwH 9 oktober 2014, nr. 146/2014, B.10.1; GwH 22 januari 2015, nr. 1/2015, B.4; GwH 7 mei 2015, nr. 54/2015, B.12.

⁵ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Zie bv. GwH 21 november 2013, nr. 158/2013, B.24.2; GwH 9 oktober 2014, nr. 146/2014, B.10.1. Vgl. GwH 13 juni 2013, nr. 87/2013, B.7 (waar de term “buitengewone” in plaats van “uitzonderlijke” is gehanteerd).

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Hoofdstuk 1 – Algemeen

Bij dit hoofdstuk zijn geen opmerkingen te maken.

Hoofdstuk 2 – Kancelarij en Bestuur

Afdeling 1 – Project- en conceptsubsiëring

Bij deze afdeling zijn geen opmerkingen te maken.

Afdeling 2 – Machtiging verkoop vastgoed

Artikel 4

1.1. Artikel 4 van het ontwerp strekt tot invoering van een machtiging aan de Vlaamse Regering om, in afwijking van de wet van 31 mei 1923 ‘betreffende de vervreemding van onroerende domeingoederen’, onroerende domeingoederen, ongeacht de geschatte waarde ervan, uit de hand of bij wijze van ruiling te vervreemden of er zakelijke rechten op te vestigen. Die machtiging geldt enkel voor het jaar 2016,⁶ en blijft van toepassing op de beslissingen tot vervreemding van onroerende domeingoederen die gedurende het jaar 2016 zijn getroffen en die op 31 december 2016 nog niet zijn uitgevoerd.⁷ De Vlaamse Regering bepaalt de voorwaarden tot overdracht.

In de memorie van toelichting wordt de ontworpen afwijking van de wet van 31 mei 1923 verantwoord als volgt:

“Teneinde de marktomstandigheden optimaal te laten spelen is het niet raadzaam om een limitatieve lijst van onroerende goederen die voor vervreemding in aanmerking komen, op te nemen. Vanuit deze optiek is een ruime machtiging aan de Vlaamse Regering aangewezen zodat, rekening houdende met de marktsituatie, binnen korte termijnen kan worden beslist voor welke onroerende goederen de vervreemding zal gebeuren.”

1.2. Vastgesteld moet worden dat de voor het invoeren van de afwijkende regeling aangevoerde argumenten niet specifiek kunnen worden betrokken op één begrotingsjaar maar integendeel een algemene draagwijdte hebben.

De ontworpen regeling houdt ook een verlenging in van de identieke regeling die in het jaar 2015 is ingevoerd. Indien het de bedoeling zou zijn om systematisch voor één jaar een van de wet van 31 mei 1923 afwijkende regeling in te voeren, is het raadzaam om de in die wet opgenomen regeling zelf te wijzigen. In dat verband wenst de Raad van State, afdeling

⁶ Het verdient aanbeveling om dit uitdrukkelijk in het ontwerp te bepalen.

⁷ Aangenomen mag worden dat die regel ook geldt voor het “vestigen van zakelijke rechten” op onroerende domeingoederen. Het verdient in voorkomend geval aanbeveling om ook dit uitdrukkelijk te bepalen.

Wetgeving, wel op te merken dat, in tegenstelling tot de regeling opgenomen in de wet van 31 mei 1923, de machtiging aan de Vlaamse Regering in de van die wet afwijkende regeling bijzonder ruim is en impliceert dat de Vlaamse Regering onbeperkt onroerende domeingoederen kan vervreemden zonder biedprocedure en zonder dat het Vlaams Parlement hiermee moet instemmen, wat de transparantie van die transacties niet ten goede komt en een belangrijke inperking inhoudt van de parlementaire controle.⁸

1.3. De Vlaamse Regering dient bij het uitoefenen van de verleende machtiging in elk geval rekening te houden met de Mededeling van de Commissie ‘betreffende staatssteunelementen bij de verkoop van gronden en gebouwen door openbare instanties’⁹. Uit die mededeling volgt dat, in voorkomend geval, transacties die geen volwaardig transparant biedproces hebben doorlopen, zullen moeten worden aangemeld bij de Europese Commissie als potentiële staatssteun.

Afdeling 3 – Fonds Onroerende Goederen

Afdeling 4 – Fonds Departement Kanselarij en Bestuur

Afdeling 5 – Wijziging naam DAB informatie Vlaanderen in DAB ICT

Bij deze afdelingen zijn geen opmerkingen te maken.

Hoofdstuk 3 – Leefmilieu, Natuur en Energie

Afdeling 1 – Gebruikstoestemmingen Minafonds

Artikel 13

In artikel 13 van het ontwerp wordt bepaald dat de Vlaamse Regering ertoe gemachtigd wordt de in die bepaling omschreven gebruikstoestemmingen te verlenen “na advies van de Inspectie van Financiën”.

Het regelen van de advisering door de Inspectie van Financiën betreft de interne werkwijze van de Vlaamse Regering en van haar diensten en is overeenkomstig artikel 21 van het bijzonder decreet van 7 juli 2006 ‘over de Vlaamse instellingen’ zaak van de Vlaamse Regering en niet van de decreetgever. De zinsnede “na advies van de Inspectie van Financiën” dient derhalve te worden weggelaten in artikel 13 van het ontwerp.

⁸ Zie artikel 1, derde lid, van de wet van 31 mei 1923, wat de goedkeuring door de wetgever van bepaalde vervreemdingen betreft, en artikel 5 van dezelfde wet, wat de verslaglegging bij het parlement over de met toepassing van de wet verrichte transacties betreft.

⁹ PB 10 juli 1997, C 209/3.

Afdeling 2 – Wijziging heffingsregeling Wet Oppervlaktewateren en Grondwaterdecreet

Onderafdeling 1 – Wet Oppervlaktewateren

Artikel 16

De ontworpen wijziging van artikel 35*sexies*, § 1, van de wet van 26 maart 1971 ‘op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging’ strekt er luidens de commentaar in de memorie van toelichting toe om een onnauwkeurigheid in de betrokken formule weg te werken. Ter wille van de rechtszekerheid zou deze onnauwkeurigheid het best zo snel mogelijk ongedaan worden gemaakt: nu gebeurt dat overeenkomstig artikel 122, 1°, van het ontwerp pas vanaf 1 maart 2016, zijnde de datum waarop ook de andere bepalingen van de betrokken afdeling in werking treden.

Afgezien daarvan heeft de gemachtigde bevestigd dat in de formule telkens moet worden geschreven “2 x (Ni.o)”, waarbij het kleine haakje derhalve dient te worden vervangen door een groot haakje.

Onderafdeling 2 – Grondwaterdecreet

Bij deze onderafdeling zijn geen opmerkingen te maken.

Afdeling 3 – Wijziging heffingsregeling onvergunde lozingen

Artikel 26

1. In het ontworpen artikel 35*ter*, § 10*bis*, eerste lid, van de wet van 26 maart 1971 ‘op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging’ wordt na het eerste streepje duidelijkheidshalve het woord “meldingsakte;” het best vervangen door de woorden “meldingsakte of;”. Op die wijze wordt onzekerheid vermeden omtrent het al dan niet cumulatief karakter van het bepaalde na de twee streepjes in het ontworpen artikel 35*ter*, § 10*bis*, eerste lid, van de voornoemde wet.

2. In het ontworpen artikel 35*ter*, § 10*bis*, tweede lid, van de wet van 26 maart 1971, schrappen men het woord “zich”.

Artikel 27

1. In artikel 27 van het ontwerp wordt voorzien in een overgangsmaatregel die erin bestaat dat door middel van een schriftelijke aanvraag kan worden verzocht om de nog niet definitief verschuldigde of nog te vestigen heffingen voor de heffingsjaren 2013-2015 te laten berekenen overeenkomstig het bepaalde in het ontworpen artikel 35*ter*, § 10*bis*, van de wet van 26 maart 1971 (artikel 26 van het ontwerp). In de commentaar die in de memorie van toelichting bij artikel 27 van het ontwerp wordt gegeven wordt de betrokken overgangsregeling omschreven als een “gunstmaatregel”. De stellers van het ontwerp dienen erop toe te zien dat de aldus

ontworpen overgangsregeling geen aanleiding kan vormen voor een schending van het grondwettelijk gewaarborgde gelijkheidsbeginsel. Zo kan bijvoorbeeld de vraag rijzen waarom heffingsplichtigen waarvan de heffing reeds definitief verschuldigd is voor de heffingsjaren 2013-2015 niet eveneens in aanmerking zouden kunnen komen voor de in artikel 27 van het ontwerp vermelde gunstmaatregel. De stellers van het ontwerp doen er goed aan om in de memorie van toelichting de redenen te vermelden die op een objectieve en in redelijkheid aanvaardbare wijze kunnen verantwoorden waarom dergelijk onderscheid wordt gemaakt op het vlak van de toepassing van de ontworpen gunstmaatregel.

2. In artikel 27 van het ontwerp wordt verwezen naar een aantal artikelen van “het WIB”. Afgezien van de vraag of het niet meer gepast zou zijn dat wordt verwezen naar bepalingen van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013¹⁰, dienen de woorden “van het WIB” en “WIB” telkens te worden vervangen door de woorden “van het federale WIB 92”.¹¹

Afdeling 4 – Machtiging landinrichtingsplan

Artikel 28

In de commentaar die in de memorie van toelichting wordt gegeven bij artikel 28 van het ontwerp wordt onder meer het volgende vermeld:

“Het EVA Vlaamse Landmaatschappij kan voor de uitvoering van gedeelten van landinrichtingsplannen op gronden die eigendom zijn van of beheerd worden door gemeenten, provincies, publiekrechtelijke rechtspersonen, privaatrechtelijke rechtspersonen of natuurlijke personen, voor de uitvoering van gedeelten van landinrichtingsplannen op verzoek van voormelde instanties en personen of voor de verwerving van onroerende goederen die vervolgens worden overgedragen aan een provincie of een gemeente evenveel subsidie van het Vlaamse Gewest verkrijgen als de betrokken gemeenten, provincies, publiekrechtelijke rechtspersonen, privaatrechtelijke rechtspersonen of natuurlijke personen zouden kunnen verkrijgen. De subsidies voor maatregelen die uitgevoerd worden door het EVA Vlaamse Landmaatschappij op gronden van bijvoorbeeld een gemeente of op verzoek van een gemeente zijn dus gelijk aan de subsidies voor maatregelen die uitgevoerd worden door een gemeente zelf.”

De aangehaalde verduidelijking zou ter wille van de rechtszekerheid in de tekst van het ontworpen artikel 3.4.4, tweede lid, van het decreet van 28 maart 2014 ‘betreffende de landinrichting’ tot uitdrukking moeten worden gebracht. Daartoe volstaat het bijvoorbeeld om de ontworpen bepaling aan te vullen met de volgende zin:

“Het agentschap kan hiervoor de tegemoetkoming krijgen van het Vlaams Gewest zoals de betrokken gemeente, provincie, publiekrechtelijke rechtspersoon, privaatrechtelijke rechtspersoon of natuurlijk persoon zou hebben kunnen krijgen”.

¹⁰ Zo wordt in artikel 27, tweede lid, van het ontwerp verwezen naar “artikel 418 WIB” en niet naar het bepaalde in artikel 3.9.2.0.1 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit. Tenzij er een reden zou bestaan om te verwijzen naar het artikel van het federale wetboek, zou kunnen worden overwogen om te verwijzen naar een (overeenkomstige) bepaling van de Vlaamse Codex Fiscaliteit.

¹¹ Vgl. met bijvoorbeeld artikel 2.1.1.0.1 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit.

Afdeling 5 – Machtiging overeenkomsten voor technisch beheer

Artikel 29

1. In artikel 29 van het ontwerp wordt de Vlaamse Regering gemachtigd “overeenkomsten voor technisch beheer” te sluiten (niet: af te sluiten). Gevraagd naar de precieze draagwijdte van het begrip “overeenkomsten voor technisch beheer” verduidelijkte de gemachtigde:

“De term ‘overeenkomst voor technisch beheer’ wordt nergens anders gedefinieerd. Deze term staat wel al meer dan tien jaar in een decreetsbepaling van het jaarlijkse begrotingsdecreet. Bedoeld wordt dat het om een overeenkomst gaat, buiten de wet op de overheidsopdrachten, op basis waarvan een beheerder het technisch beheer van een of meerdere onroerende goederen van het Vlaamse Gewest op zich neemt, tegen een door het Vlaamse Gewest te betalen (beperkte) vergoeding of gratis, zonder dat de beheerder formeel huurder, gebruiker, ... wordt of houder wordt van bijvoorbeeld het jachtrecht.”

Alhoewel de term “overeenkomst voor technisch beheer” niet nieuw is, zou het de toegankelijkheid en de begrijpelijkheid van de ontworpen regeling ten goede komen indien de aangehaalde verduidelijking van het begrip zou worden geïntegreerd in de commentaar die de memorie van toelichting bij artikel 29 van het ontwerp geeft.

2. Aan het einde van artikel 29 van het ontwerp wordt melding gemaakt van een “jaarlijkse opzegmogelijkheid”. De gemachtigde verstrekte in dat verband de volgende toelichting:

“Bedoeld wordt dat meerdere jaren ‘stilzwijgende verlenging’ niet mag resulteren in een noodzakelijk te respecteren opzegperiode, het kan zijn dat de woorden ‘en jaarlijkse opzegmogelijkheid’ een overbodige bepaling zijn, maar die term werd gekozen om zeker uit te sluiten dat een beheerder voor langere tijd rechten op de betrokken onroerende goederen zou krijgen.”

Ook deze verduidelijking van de betekenis van het begrip “jaarlijkse opzegmogelijkheid” wordt het best in de commentaar bij artikel 29 van het ontwerp in de memorie van toelichting opgenomen.

3. Naar analogie van de commentaar die in de memorie van toelichting bij artikel 29 van het ontwerp wordt gegeven kan, ter wille van de rechtszekerheid, in deze laatste bepaling meer specifiek worden gerefereerd aan artikel 72, § 2, van de wet van 22 juli 1970 ‘op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van de wet’ (in plaats van te verwijzen naar “de bepalingen” van de voornoemde wet).

Hoofdstuk 4 – Mobiliteit en Openbare Werken

Afdeling 1 – Aanpassing Verkeersveiligheidsfonds¹²

Artikel 30

Het te vervangen 1° van artikel 42, § 3, van het decreet van 3 juli 2015 ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2015’ betreft de bijdragen aan het Verkeersveiligheidsfonds van de instellingen die zijn belast met de controle van de in het verkeer gebrachte voertuigen bedoeld in artikel 22 van het koninklijk besluit van 23 december 1994 ‘tot vaststelling van de erkenningsvoorwaarden en de regeling van de administratieve controle van de instellingen belast met de controle van de in het verkeer gebrachte voertuigen’. Deze bijdragen worden, in de mate dat ze 5.539.000 euro overtreffen, toegewezen aan dat fonds.

Wat betreft de aard van deze bijdragen, kan worden verwezen naar advies 57.371/VR/3 van 15 juni 2015 van de Raad van State, afdeling Wetgeving,¹³ waarin het volgende wordt opgemerkt:

“10.3. Zoals de afdeling Wetgeving van de Raad van State reeds in advies 19.389/9 heeft opgemerkt, kan de bijdrage tot de financiering van het B.I.V.V. bepaald in artikel 22 van het koninklijk besluit van 23 december 1994 bezwaarlijk als een retributie worden gekwalificeerd:

‘Uit de gegevens waarover de Raad van State beschikt blijkt bovendien niet dat de bijdrage als tegenprestatie geldt voor een dienst die in het bijzonder aan de erkende instellingen wordt bewezen en het ziet er niet naar uit dat er tussen de kostprijs van die dienst en het bedrag van de bijdrage een billijke verhouding bestaat. Het zal de taak van het Parlement zijn om op grond van de bijkomende informatie die het zal krijgen, te oordelen of het, in ieder geval voor die bijdrage, niet nodig is niet alleen het beginsel ervan vast te stellen in de wet zelf, doch er tevens het bedrag van te bepalen en het heffen ervan in diezelfde wet te regelen’.¹⁴ Zoals de Raad van State destijds suggereerde, moet de bijdrage tot financiering van het B.I.V.V. als een belasting worden gekwalificeerd. Die belasting vindt zijn grondslag in artikel 1, § 1, tweede lid, van de wet van 21 juni 1985 ‘betreffende de technische eisen waaraan elk voertuig voor vervoer te land, de onderdelen ervan, evenals het veiligheidstoebehoren moeten voldoen’,¹⁵ dat bepaalt:

‘Op voorstel van de Minister die het vervoer te land onder zijn bevoegdheid heeft, kan de Koning de controle van de in het verkeer gebrachte voertuigen toevertrouwen aan instellingen die hiertoe door Hem erkend worden onder de door Hem gestelde

¹² Aangezien hoofdstuk 4 van het ontwerp niet verder in afdelingen is onderverdeeld, wordt dit opschrift het best weggelaten.

¹³ Advies 57.371/VR/3 van 15 juni 2015 over een ontwerp dat geleid heeft tot het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2015 ‘tot wijziging van regelgeving met betrekking tot het mobiliteitsbeleid, de openbare werken en het vervoer en het verkeersveiligheidsbeleid, wat betreft bevoegdheden, overgedragen in het kader van de zesde staatshervorming, met ingang van 4 september 2015’.

¹⁴ Voetnoot 27 van advies 57.371/VR/3: Adv. RvS 19.389/9 van 18 oktober 1989 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 18 juli 1990 ‘tot wijziging van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968 en van de wet van 21 juni 1985 betreffende de technische eisen waaraan elk voertuig voor vervoer te land, de onderdelen ervan, evenals het veiligheidstoebehoren moeten voldoen’, *Parl.St.* Kamer 1989-90, nr. 1062/1, 43.

¹⁵ Voetnoot 28 van advies 57.371/VR/3: Zoals vervangen bij artikel 37, 2°, van de wet van 18 juli 1990.

voorwaarden; deze voorwaarden kunnen eveneens betrekking hebben op de regularisatie van hun exploitatievoorwaarden teneinde de organisatie van deze controle over het hele grondgebied te verzekeren en op hun bijdrage tot de financiering van de door Hem aangeduide instelling, die als opdracht heeft de verkeersveiligheid te bevorderen; deze bijdrage mag niet meer bedragen dan 10% van de totale netto-ontvangsten welke voortvloeien uit de opdrachten die door de Koning aan deze instellingen zijn toevertrouwd.’

De gewesten vermogen in het kader van hun bevoegdheid inzake de technische keuring de erkenningsvoorwaarden te bepalen voor de instellingen aan wie de controle van de in het verkeer gebrachte voertuigen wordt toevertrouwd. In zoverre de bijdrage tot de financiering van het B.I.V.V. is opgevat als een erkenningsvoorwaarde, kunnen ze bijgevolg die voorwaarde opheffen. Die bevoegdheid houdt evenwel niet de bevoegdheid in om een federale belasting af te schaffen, of de bestemming ervan te wijzigen. Dat is des te meer het geval nu uit de voormelde parlementaire voorbereiding van de bijzondere wet van 6 januari 2014 blijkt dat het B.I.V.V. instaat voor de homologatie van andere instrumenten dan degene die gebruikt worden voor de technische wegcontrole, die tot de bevoegdheid van de federale overheid behoren. De federale overheid vermag dan ook in een belasting te voorzien ter financiering van die opdracht.¹⁶ Daarbij dient de federale overheid het wettigheidsbeginsel vervat in artikel 170 van de Grondwet in acht te nemen. Artikel 22 van het koninklijk besluit van 23 december 1994 kan bijgevolg niet door het Vlaamse Gewest worden gewijzigd.”

Uit wat voorafgaat volgt dat de in het ontworpen artikel 42, § 3, 1°, van het decreet van 3 juli 2015 bedoelde bijdragen te beschouwen zijn als een federale belasting. Dat aan de gewesten bij de bijzondere wet van 6 januari 2014 ‘met betrekking tot de Zesde Staatshervorming’ nieuwe bevoegdheden zijn toegewezen inzake het verkeersveiligheidsbeleid, heeft niet als gevolg dat die bijdragen (gedeeltelijk) als een gewestbelasting dienen te worden beschouwd, nu er in beginsel geen bevoegdheidsrechtelijke band bestaat tussen fiscale bepalingen en de aangelegenheden waarmee ze in voorkomend geval verband houden. Bovendien kan de opbrengst van een federale belasting slechts aan de gewesten worden toegewezen bij bijzondere wet (artikel 175, eerste lid, van de Grondwet), wat in dit geval niet zo is.

Opdat de bijdragen bedoeld in het ontworpen artikel 42, § 3, van het decreet van 3 juli 2015 ten goede zouden kunnen komen aan de gewesten en zij kunnen beslissen de opbrengsten ervan toe te wijzen aan een begrotingsfonds, is het nodig dat ofwel de federale overheid de in artikel 1, § 1, tweede lid, van de wet van 21 juni 1985 ‘betreffende de technische eisen waaraan elk voertuig voor vervoer te land, de onderdelen ervan, evenals het veiligheidstoebehoren moeten voldoen’ bedoelde en in artikel 22 van het koninklijk besluit van 23 december 1994 verder uitgewerkte bijdrage afschaft en de decreetgever die bijdrage als een gewestbelasting invoert,¹⁷ ofwel de opbrengst van de in die bepalingen bedoelde belasting bij

¹⁶ Voetnoot 29 van advies 57.371/VR/3: Bovendien kunnen de gewesten geen belasting heffen op een materie die, zoals hier het geval is, reeds het voorwerp is van een federale belasting: zie immers artikel 170, § 2, tweede lid, van de Grondwet, gelezen in samenhang met artikel 1 van de wet van 23 januari 1989 ‘betreffende de in artikel 110, §§ 1 en 2, van de Grondwet bedoelde belastingsbevoegdheid’.

¹⁷ Waarbij acht dient te worden geslagen op het in artikel 170 van de Grondwet opgenomen legaliteitsbeginsel in fiscale zaken.

bijzondere wet geheel of gedeeltelijk wordt toegewezen aan de gewesten (in de vorm van een gewestelijke of een gedeelde belasting).¹⁸

Hoofdstuk 5 – Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Afdeling 1 – Fonds Wetenschappelijk Onderzoek

Bij deze afdeling zijn geen opmerkingen te maken.

Afdeling 2 – Bevordering ICT-gebruik in de eerste lijn

Artikel 32

1. De ontworpen wijzigingen van artikel 2 van het decreet van 7 juli 1998 ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 1998’ blijken betrekking te hebben op het begrotingsfonds dat bij paragraaf 1 van dit artikel wordt opgericht. Naast de aanvulling van de reeds zeer uitgesponnen benaming van dit begrotingsfonds¹⁹ wordt voorzien in nieuwe inkomsten en uitgaven. Het fonds wordt gespijsd met middelen “die in uitvoering van een overeenkomst tussen het Comité van de verzekering voor Geneeskundige Verzorging, ingesteld bij de dienst voor Geneeskundige Verzorging van het RIZIV, en het Agentschap Zorg en Gezondheid worden uitbetaald”. Alle soorten uitgaven gedaan door dat Agentschap ter uitvoering van eenzelfde overeenkomst zijn ten laste van het fonds.

2. In België is de financieringsbevoegdheid een *accessorium* van de materiële bevoegdheden van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten. De federale overheid beschikt evenmin als de deelgebieden over een algemene *spending power* op grond waarvan ze financiële middelen kan besteden in aangelegenheden die tot de exclusieve bevoegdheid van de andere overheden behoren.²⁰ Die andere overheden van hun kant kunnen ook

¹⁸ In dat geval zal, om te voldoen aan het legaliteitsbeginsel, de belasting eerst bij (gewone) federale wet moeten worden geregeld in plaats van bij koninklijk besluit.

¹⁹ De uit de ontworpen wijzigingen resulterende benaming zou zijn: “Fonds voor verwerking en analyse van gezondheidsindicatoren ten behoeve van derden, de uitvoering van het protocolakkoord van 20 maart 2003 gesloten tussen de federale overheid en de overheden bedoeld in artikelen 128, 130 en 135 van de Grondwet betreffende de harmonisering van het vaccinatiebeleid en de aanhangsels bij het protocolakkoord van 20 maart 2003 van 11 december 2006 en 2 maart 2009, over de harmonisering van het vaccinatiebeleid inzake het netwerk voor de distributie van vaccins en inzake het akkoord gesloten tussen de Gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, voor de uitvoering van Europese overeenkomsten en voor de uitvoering van het Protocolakkoord van 28 september 2012 tussen de federale overheid en de overheden bedoeld in artikelen 128, 130 en 135 van de Grondwet inzake preventie, met aanhangsel van 18 juni 2012 en voor de uitvoering van een overeenkomst tussen het Comité van de verzekering voor Geneeskundige Verzorging, ingesteld bij de dienst voor Geneeskundige Verzorging van het RIZIV, en het Agentschap Zorg en Gezondheid”.

²⁰ J. VANPRAET, *De latente staatsvorming. De bevoegdheidsverdeling in de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en de adviespraktijk van de Raad van State*, Brugge, die Keure, 2011, 51. Zie ook, wat betreft de toepassing van dit beginsel ten aanzien van de gewesten: GwH 8 december 2011, nr. 184/2011, B.6.6 en B.7.3; GwH 24 mei 2012, nr. 67/2012, B.7.7 en B.8.3; adv.RvS 32.371/VR van 23 oktober 2001 over een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 22 maart 2002 ‘houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 11 oktober 2001 tussen de federale Staat, het Vlaams, het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende het meerjarig investeringsplan 2001-2012 van de N.M.B.S.’, *Parl.St.* Kamer 2001-02, nr. 50-1463/001, 10-11 en adv.RvS 53.166/VR van 15 mei 2013 over een voorontwerp van decreet van het Waalse Gewest ‘modifiant la loi du

niet meewerken aan een dergelijke bevoegdheidsoverschrijding, bijvoorbeeld door in hun regelgeving de bestemming te regelen van de middelen die deze overheid met miskennis van de materiële bevoegdheidsverdeling besteedt.

3. De gemachtigde bezorgde een exemplaar van de overeenkomst die tussen het Agentschap Zorg en Gezondheid en het Comité van de verzekering voor geneeskundige verzorging van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering (hierna: RIZIV) zou zijn²¹ gesloten op 13 oktober 2015 voor een periode van 1 augustus 2015 tot 31 juli 2016. Volgens de overeenkomst zou het RIZIV een aantal acties meefinancieren, namelijk met betrekking tot een coördinator voor de uitrol van medicatieschema's, een coördinator voor helpdesks om aan zorgverstrekkers ondersteuning te bieden bij het gebruik van e-gezondheidsdiensten, de uitbouw van een online leeromgeving voor zorgverstrekkers, alsook met betrekking tot de uitbreiding van het aanbod op de website "éénlijn.be" inzake opleidingen via zgn. "webinars" en inzake de helpdesk.

Aan de hand van de beknopte omschrijving van deze activiteiten is het voor de Raad van State niet mogelijk om op sluitende wijze uit te maken of ze wel kunnen worden ingepast in de voorbehouden bevoegdheid van de federale overheid inzake de ziekte- en invaliditeitsverzekering²² en of ze niet veeleer verband houden met de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap inzake het gezondheidsbeleid, vooral dan enerzijds het beleid betreffende de zorgverstrekkingen in en buiten de verplegingsinrichtingen²³ en anderzijds de organisatie van de eerstelijnsgezondheidszorg en de ondersteuning van de gezondheidszorgberoepen van de eerste lijn²⁴. Die laatste bevoegdheid werd in de parlementaire voorbereiding omschreven als de "infrastructurele en organisatorische omkadering van het gezondheidszorgniveau buiten acute ziekenhuizen waar professionele hulpverleners zich toeleggen op de eerste deskundige opvang en de begeleiding van gezondheidsproblemen die de patiënt ervaart zelf niet te kunnen oplossen". Het komt de Raad van State voor dat de acties die in de zo-even aangehaalde overeenkomst worden omschreven, op zijn minst zeer nauw aanleunen bij deze bevoegdheden, zo ze er al niet mee samenvallen. Gelet op de beknopte omschrijving van die acties kan de Raad van State daarover niet met zekerheid een oordeel vellen en ziet hij zich genoodzaakt om op dat punt een voorbehoud te formuleren.

In elk geval zal in de memorie van toelichting moeten worden uiteengezet hoe de in de overeenkomst bedoelde acties volgens de stellers van het ontwerp binnen de voorbehouden bevoegdheid van de federale overheid inzake de ziekte- en invaliditeitsverzekering kunnen

2 avril 1962 relative à la Société fédérale de Participations et d'Investissement et les sociétés régionales d'investissement' (niet bekendgemaakt). Wat betreft de (territoriale) bevoegdheidsverdeling tussen de gemeenschappen, zie onder meer GwH 3 oktober 1996, nr. 54/96, B.8.2.

²¹ De overeenkomst is enkel ondertekend namens het Agentschap en niet namens het Comité.

²² Artikel 5, § 1, I, tweede lid, 1°, van de bijzondere wet van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen'.

²³ Artikel 5, § 1, I, eerste lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

²⁴ Artikel 5, § 1, I, eerste lid, 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Wat deze bevoegdheidscategorie betreft moet erop worden gewezen dat in het kader van de zesde staatshervorming verscheidene regelingen (en dus ook de ermee samenhangende materiële bevoegdheid) aan de gemeenschappen zijn overgedragen die inhoudelijk nauw aanleunen bij hetgeen het voorwerp uitmaakt van de zo-even aangehaalde overeenkomst (zie *Parl.St.* Senaat, 2012-13, nr. 5-2232/1, 5 en 39-41).

worden ingepast. Het is immers enkel in dat geval dat ze vanwege de federale overheid op bevoegdheidsconforme wijze ten goede kunnen komen aan de zorgverstrekkers in de eerstelijnsgezondheidszorg, op de wijze die de Vlaamse Gemeenschap in dit geval kan bepalen. In dat geval komt het de Raad van State overigens voor dat de federale overheid en de Vlaamse Gemeenschap blijkbaar in die mate een gezamenlijk beleid uitstippelen, dat het eigenlijk gaat om het gezamenlijk uitoefenen van eigen bevoegdheden, waarvoor overeenkomstig artikel 92bis, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 een samenwerkingsakkoord vereist is.²⁵⁻²⁶ Ook op dit punt ontbreekt het de Raad van State aan de nodige klaarheid, gelet op de beknopte omschrijving van de in de overeenkomst bedoelde acties, zodat hij zich moet beperken tot het formuleren van een voorbehoud.

4. Nog afgezien van het zo-even geformuleerde dubbele voorbehoud, moet op zijn minst in het ontworpen artikel 2, §§ 2/3 en 3/3, worden gepreciseerd om welke overeenkomst het gaat. Een begrotingsfonds als bedoeld bij artikel 12 van het decreet van 8 juli 2011 ‘houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof’ vormt immers een afwijking van de regel, bepaald in artikel 10, § 3, van dat decreet, dat de gezamenlijke ontvangsten bestemd zijn voor de gezamenlijke uitgaven. Hieruit volgt dat de ontvangsten en de uitgaven van een begrotingsfonds in nauwkeurige en strikte bewoordingen moeten worden omschreven.

De gemachtigde verklaarde dat geen nadere omschrijving wordt gegeven omdat “[h]et agentschap (...) niet uit[sluit] dat in de toekomst nog samengewerkt wordt met het RIZIV rond bepaalde thema’s[;] daarom werd deze generieke bepaling opgenomen”.

De door de stellers van het ontwerp gewenste soepelheid in de omschrijving van de overeenkomsten met het RIZIV wordt evenwel begrensd door de zo-even aangehaalde decretale bepaling. Ook indien aanvaard kan worden dat de omschrijving van de ontvangsten en de uitgaven van een begrotingsfonds op een meer algemene wijze kan gebeuren dan door de verwijzing naar specifieke overeenkomsten, moet de aard van de acties waarop die overeenkomsten betrekking hebben, voldoende nauwkeurig worden omschreven in het ontworpen artikel 2, §§ 2/3 en 3/3 van het decreet van 7 juli 1998.

Afdeling 5 – Indexatie werkingsmiddelen

Artikel 38

Artikel 38, §§ 1 en 2, van het ontwerp strekt ertoe in 2016 geen indexaanpassing te laten plaatsvinden voor de subsidie-elementen die geen loon uitmaken (in beginsel dus subsidies voor werkingsmiddelen) en waarvan de evolutie gekoppeld is aan de schommelingen van het

²⁵ Overigens zou de federale inbreng van middelen in zo’n samenwerkingsakkoord tot gevolg hebben dat dit akkoord “de Staat [zou] kunnen bezwaren”, zodat alvast de instemming van de Kamer van volksvertegenwoordigers vereist zou zijn.

²⁶ Een beroep op artikel 92bis/1, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 is in dit geval niet mogelijk, omdat die bepaling niet heeft voorzien in de mogelijkheid van gezamenlijke wetten en decreten, maar enkel van gezamenlijke decreten en ordonnanties.

indexcijfer van de consumptieprijzen. Voor de andere subsidie-elementen die geen loon uitmaken en die op een andere wijze aan de schommelingen van het indexcijfer van de consumptieprijzen worden gekoppeld, wordt evenmin een indexaanpassing toegekend in 2016.

In artikel 38, § 3, van het ontwerp wordt in een uitzondering voorzien voor een aantal erin opgesomde subsidies. Al heeft de decreetgever een ruime appreciatiemarge bij het bepalen van de hoogte van de onderscheiden subsidies of andere tegemoetkomingen en komt het maken van de maatschappelijke keuzes ter zake uitsluitend hem toe, moet er toch voor worden gewaakt dat de in dit verband genomen beleidsopties geen gevolgen hebben die onverenigbaar zijn met het grondwettelijke beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie. In het licht hiervan en teneinde het Vlaams Parlement volledig voor te lichten, verdient het aanbeveling om in de memorie van toelichting de verantwoording voor de gemaakte uitzonderingen weer te geven. Dit geldt ook voor de reeds bestaande uitzonderingen: ook voor die uitzonderingen heeft het huidige Vlaamse Parlement het recht om te worden geïnformeerd over de redenen waarop ze zijn gebaseerd.

In deze ontworpen paragraaf, vijfde streepje, wordt gewag gemaakt van “de sectoren zoals bedoeld in hoofdstuk 3, 4, 5, 6, 7, 9, 19 en 23 van het Protocol tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, met betrekking tot de uitoefening van de aan de deelstaten toegewezen bevoegdheden op het vlak van volksgezondheid en gezondheidszorg tijdens de overgangsperiode in het kader van de bijzondere wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de Zesde Staatshervorming”. Aan de hand van de door de gemachtigde bezorgde tekst van het voormelde protocol kan met voldoende zekerheid worden opgemaakt welke sectoren en, daarvan afgeleid, welke subsidies worden bedoeld. Het protocol is evenwel niet gedateerd (zodat niet vaststaat welke versie ervan de juiste is) en is evenmin bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad, zodat het voor een niet-ingewijde burger of organisatie onmogelijk is om uit te maken wat de draagwijdte is van de ontworpen uitzondering op de niet-indexering voor het jaar 2016. De geïndiceerde sectoren moeten dan ook worden opgesomd en nader omschreven in de ontworpen bepaling. Die omschrijving kan vervolgens in de memorie van toelichting verder worden uitgewerkt.

Hoofdstuk 6 – Economie, Wetenschap en Innovatie

Afdeling 1 – Aanpassing decreet economisch ondersteuningsbeleid

Bij deze afdeling zijn geen opmerking te maken.

Afdeling 2 – Oprichting Fonds winstuitkering LRM

Artikel 40

Artikel 40, derde lid, van het ontwerp bepaalt dat de inkomsten uit het Fonds worden aangewend voor subsidie aan de provincie Limburg. Het is niet duidelijk welke subsidies,

op grond van welke decretale regelingen, hiermee bedoeld worden. Het ontwerp moet op dit punt verduidelijkt worden.

Afdeling 4 – Fonds voor Europese projecten en bijzondere opdrachten van het Agentschap Ondernemen

Bij deze afdeling zijn geen opmerking te maken.

Hoofdstuk 7 – Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Afdeling 1 – Correctiefactor loonsubsidies

Artikelen 43 en 44

Luidens artikel 122, 2°, van het ontwerp hebben de artikelen 43 en 44 van het aan te nemen decreet uitwerking met ingang van 1 januari 2015.

Die terugwerkende kracht kan als gevolg hebben dat de personeelssubsidies bedoeld in de artikelen 23 en 37 van het decreet van 13 juli 2001 ‘houdende de regeling van de erkenning en de subsidiëring van de Vlaamse sportfederaties, de koepelorganisatie en de organisaties voor de sportieve vrijetijdsbesteding’ lager uitvallen doordat niet langer de volledige uitbetaling ervan wordt gewaarborgd.

De gemachtigde verschaft hieromtrent de volgende toelichting:

“Deze terugwerkende kracht is nodig omdat er gespreid over het volledige jaar 4 voorschotten betaald worden aan de sportfederaties van telkens 22.5 % voor het lopende werkingsjaar en in juli een saldo van 10 % voor het saldo van het voorgaande werkingsjaar telkens binnen het voorziene begrotingskrediet. De nieuwe manier van subsidiëren moet dus ingaan vanaf 1 januari 2015.”

In de memorie van toelichting wordt gewag gemaakt van de economisch moeilijke tijden, van de recente begrotingscontrole 2015 en de begrotingsopmaak 2016, van de noodzaak om in 2016 binnen de perken van de begroting te blijven, en van de noodzaak om de subsidiëring voor het jaar 2015 (saldo 2015) volgens de nieuwe regeling te kunnen toepassen.

Die verantwoordingen blijven evenwel vaag of algemeen. De stellers van het ontwerp dienen na te gaan of er inderdaad een doelstelling van algemeen belang bestaat die de terugwerkende kracht kan verantwoorden en of de maatregel in hoofdte van de betrokken sportfederaties geen onevenredige aantasting inhoudt van de rechtszekerheid, wat dan het best in de memorie van toelichting wordt verduidelijkt.

Afdeling 2 – Fonds CED-ECP

Bij deze afdeling zijn geen opmerkingen te maken.

Afdeling 3 – Aanpassing decreet jeugd- en kinderrechtenbeleid

Artikel 47

De gemachtigde verschaft de volgende toelichting bij artikel 47, vierde lid, van het ontwerp:

“Het vierde lid sluit inderdaad aan bij de eerste drie leden van artikel 47.

In de eerste drie leden wordt bepaald dat de landelijk georganiseerde jeugdverenigingen, de verenigingen informatie en participatie en de cultuureducatieve verenigingen die heden op basis van art. 13, §2, gesubsidieerd worden, of die dit jaar een subsidietoezegging krijgen/kregen, max. vier jaar een basissubsidie van 55.000 euro kunnen krijgen. Sommige van die organisaties krijgen ook (aanvullend) een variabele subsidie (cf. het huidige art. 13, §2, vierde lid). Daarover gaat het vierde lid van artikel 47.”

Gelet op deze uitleg schrijve men duidelijkheidshalve in artikel 47, vierde lid, van het ontwerp “De verenigingen bedoeld in het eerste tot derde lid die in 2015 ...”.

Hoofdstuk 9 – Werk en Sociale Economie

Bij dit hoofdstuk zijn geen opmerkingen te maken.

Hoofdstuk 11 – Onderwijs en Vorming

Afdeling 1 – Teldag integratietoelage basisonderwijs

Afdeling 2 – Integratietoelage secundair onderwijs

Bij deze afdelingen zijn geen opmerking te maken.

Afdeling 3 – Heroriëntering middelen expertisenetwerk

Artikelen 65 en 68

Uit de artikelen 65 en 68 van het ontwerp vloeit voort dat Vlaamse Regering middelen kan toekennen “die de kwaliteit van de lerarenopleidingen verbeteren en/of de samenwerking tussen lerarenopleidingen bevorderen” en dat ze daartoe minstens de vijfjaarlijkse beleidsprioriteiten vastlegt en daarvoor “nadere inhoudelijke, organisatorische en procedurele regels vast[stelt] voor de bepaling van de beleidsprioriteiten en de toekenning van de financiële middelen”.

Het subsidiëren van initiatieven ter verbetering van de kwaliteit van de lerarenopleidingen en ter bevordering van de samenwerking tussen de lerarenopleidingen kan worden beschouwd als een zaak van subsidiëring van het onderwijs door de Gemeenschap in de zin van artikel 24, § 5, van de Grondwet, zodat die laatste bepaling van toepassing is. Die bepaling drukt volgens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof de wil van de Grondwetgever uit om aan de bevoegde wetgever de zorg voor te behouden een regeling te treffen voor de

essentiële aspecten van het onderwijs, wat de inrichting, erkenning of subsidiëring ervan betreft, doch die bepaling verbiedt niet dat onder bepaalde voorwaarden opdrachten aan andere overheden worden toevertrouwd. Die grondwettelijke bepaling vereist dat de door de decreetgever verleende delegaties alleen betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van de door hem vastgestelde beginselen. De gemeenschapsregering of een andere overheid zou daarmee de onnauwkeurigheid van die beginselen niet kunnen opvangen of onvoldoende omstandige beleidskeuzes niet kunnen verfijnen.

Te dezen moet weliswaar worden vastgesteld dat de doelstellingen van de subsidiëring worden omschreven en dat er periodiek beleidsprioriteiten zullen worden vastgesteld, maar aan de Vlaamse Regering wordt een zeer ruime marge gelaten om de subsidieregeling uit te werking. Aldus lijkt de ontworpen machtiging in strijd met artikel 24, § 5, van de Grondwet.

Afdeling 4 – Middelenfonds

Artikelen 70 en 71

Omwille van de rechtszekerheid dient in de artikelen 70 en 71 van het ontwerp het juiste opschrift van het decreet van 21 december 1990 ‘houdende begrotingstechnische bepalingen, alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991’ te worden vermeld. Bovendien moet in artikel 71 de juiste datum van het decreet van 21 december 1990 (niet : 1991) worden vermeld.

In fine van artikel 70 wordt verwezen naar “*het middelenfonds opgericht in artikel 11 van dit decreet*”. Deze verwijzing is niet correct, en moet, gelet op de toelichting door de gemachtigde, vervangen worden door een verwijzing naar het middelenfonds “*opgericht in artikel 69 van dit decreet*”.

Afdeling 5 – Verdeling ZAP, VOZUN en puntengewichten

Afdeling 6 – Herinvestering financiering hogescholen

Bij deze afdelingen zijn geen opmerking te maken.

Afdeling 7 – “Kliks” variabele onderwijsdelen hoger onderwijs

Artikel 74

In het ontworpen artikel III.6/1 van de Codex Hoger Onderwijs dient naar artikel III.6, § 1, § 2 en § 3, te worden verwezen.

Afdeling 8 – Verdeling aanvullende onderzoeksmiddelenAfdeling 9 – Verdeling bijkomende financiering hoger onderwijsinstellingen Brussel-HoofdstadAfdeling 10 – Verdeling hbo5 middelenAfdeling 11 – Sociale toelage universiteitenAfdeling 12 – “Klik” zeevaartschoolAfdeling 13 – Aanpassing middelen NT2

Bij deze afdelingen zijn geen opmerkingen te maken.

Afdeling 14 – Aanpassing deler voor de geletterdheidsmodules Nederlands en Leren lerenArtikel 81

Omwille van de rechtszekerheid dient in artikel 81 van het ontwerp te worden vermeld dat het gaat om een wijziging van artikel 98, § 1, tweede lid, 4°, van “hetzelfde decreet” (bedoeld is het decreet van 15 juni 2007 ‘betreffende het volwassenenonderwijs’).

Afdeling 15 – Inschrijvingsgeld deeltijds kunstonderwijsAfdeling 16 – Begrotingsfonds dienstverlening AHOVOKSAfdeling 17 – Middelen vluchtelingencrisis.

Bij deze afdelingen zijn geen opmerking te maken.

Afdeling 18 – Huursubsidies schoolinfrastructuurArtikel 87

Omwille van de rechtszekerheid en omwille van het feit dat het woord “weershouden” het tegendeel betekent van wat de stellers van het ontwerp bedoelen²⁷, schrappen men in het ontworpen artikel 19*bis* van de wet van 29 mei 1959 ‘tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving’ de woorden “te weershouden”.

Hoofdstuk 12 – Financiën en BegrotingAfdeling 1 – Geïntegreerde woonbonus

Deze afdeling bevat een reeks bepalingen tot wijziging van de regels inzake belastingverminderingen voor de eigen woning (titel II, hoofdstuk III, afdeling I, onderafdeling I*octodecies*, van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992, hierna: WIB 92), de zogenaamde woonbonus. Alhoewel die bepalingen slechts in werking treden vanaf het aanslagjaar 2017 (artikel 122, 6°, van het ontwerp), zullen ze toch onmiddellijk effect sorteren: wie de huidige woonbonusregeling wil blijven genieten, zal nog vóór 1 januari 2016 een

²⁷ Namelijk “tegenhouden”.

hypothecaire lening dienen aan te gaan (artikel 95, 1°, van het ontwerp – ontworpen wijziging van artikel 145³⁷, § 1, eerste lid, van het WIB 92), vermits voor de leningen aangegaan vanaf 1 januari 2016 een nieuwe regeling geldt (artikelen 97 en 98 van het ontwerp – ontworpen artikelen 145^{38/1} en 145^{38/2} van het WIB 92). Gelet op het vertrouwensbeginsel is het dan ook van belang dat de nieuwe regeling tijdig wordt bekendgemaakt.²⁸

Artikel 95

1. In het ontworpen artikel 145³⁷, § 1, vierde lid, van het WIB 92 (artikel 95, 3°, van het ontwerp) wordt bepaald dat de belastingvermindering niet zal worden beperkt als de belastingplichtige zijn woning omvormt tot een zorgwoning in de zin van artikel 4.1.1, 18°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 (hierna: Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening).

1.1. In artikel 4.1.1, 18°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening zijn inderdaad voorwaarden opgesomd om in het kader van de Codex als zorgwoonvorm te worden beschouwd. Vermits men diezelfde voorwaarden ook wil hanteren in het kader van dit onderdeel van de woonbonusregeling, is het logisch dat in de ontworpen bepaling in de eerste plaats als voorwaarde wordt gesteld dat moet zijn voldaan aan die voorwaarden.

Verderop in de ontworpen bepaling wordt echter nogmaals melding gemaakt van één van die voorwaarden, namelijk waar gewag wordt gemaakt van “personen die de belastingplichtige conform artikel 4.1.1, 18°, d), van de voormelde codex huisvest”.

In het betrokken onderdeel van de bepaling waarnaar verwezen wordt, wordt gesteld dat “de creatie van de ondergeschikte wooneenheid gebeurt met het oog op het huisvesten van:

- 1) hetzij ten hoogste twee personen van 65 jaar of ouder;
- 2) hetzij ten hoogste twee hulpbehoevende personen (...).”

Het is echter niet duidelijk wat de herhaling van die vierde voorwaarde precies inhoudt. Ze geldt immers reeds op grond van het vereiste dat moet zijn voldaan aan de voorwaarden van zorgwonen in de zin van artikel 4.1.1, 18°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

1.2. Meer fundamenteel dient echter te worden opgemerkt dat de ontworpen bepaling niet in overeenstemming lijkt met de bevoegdheidverdelende regels.

Het te wijzigen artikel valt onder de titel “Belastingverminderingen voor de eigen woning”. In de bijzondere wet van 16 januari 1989 ‘betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten’ (hierna: bijzondere financieringswet) wordt, na de bepaling

²⁸ Aan het vertrouwensbeginsel wordt op buitensporige wijze afbreuk gedaan wanneer de rechtmatige verwachtingen van een bepaalde categorie van rechtsonderhorigen worden miskend zonder dat een dwingende reden van algemeen belang voorhanden is die het ontbreken van een te hunnen voordele ingestelde overgangsregeling kan verantwoorden (GwH 8 mei 2013, nr. 63/2013, B.4.1).

dat de gewesten exclusief bevoegd zijn voor de belastingverminderingen en de belastingkredieten met betrekking tot uitgaven voor het verwerven of het behouden van de eigen woning (artikel 5/5, § 4, eerste lid, 1°, van de bijzondere financieringswet), het begrip “eigen woning” als volgt omschreven (artikel 5/5, § 4, tweede en derde lid, van de bijzondere financieringswet – cursivering toegevoegd):

“Voor de toepassing van het eerste lid, 1°, is de eigen woning de woning die de belastingplichtige als eigenaar, bezitter, erfpachter, opstalhouder of vruchtgebruiker tijdens het belastbare tijdperk :

1° ofwel zelf betreft;

2° ofwel niet zelf betreft om één van volgende redenen :

a) beroepsredenen;

b) redenen van sociale aard;

c) wettelijke of contractuele belemmeringen die het de belastingplichtige onmogelijk maken om de woning zelf te betrekken;

d) de stand van de bouwwerkzaamheden of van de verbouwingswerkzaamheden die het de belastingplichtige niet toelaten de woning daadwerkelijk te betrekken.

De eigen woning omvat niet het deel van de woning dat tijdens het belastbare tijdperk :

a) wordt gebruikt voor het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid van de belastingplichtige *of van één van zijn gezinsleden*;

of

b) in de in het tweede lid, 1° en 2°, a) en b), bedoelde gevallen wordt betrokken door *personen die geen deel uitmaken van het gezin van de belastingplichtige.*”

Vermits de term “gezin” zoals gebruikt in de geciteerde bepalingen niet nader is omschreven, dient hij in de spraakgebruikelijke betekenis te worden begrepen. Personen die volgens die laatste betekenis niet tot het gezin van de belastingplichtige behoren, kunnen dan ook niet in aanmerking worden genomen in het kader van de regeling van de woonbonus. Er anders over oordelen zou immers erop neerkomen dat de decreetgever door middel van een fictiebepaling (“worden (...) geacht deel uit te maken van het gezin van de belastingplichtige”) zijn bevoegdheid inzake de belastingvoordelen voor de eigen woning zou kunnen uitbreiden. De bijzondere wetgever heeft die gewestbevoegdheid gekoppeld aan de eigen woning, zijnde normaal de woning die de belastingplichtige met zijn gezin betreft (of om welbepaalde redenen niet betreft), terwijl volgens de ontworpen bepaling het woonbonus-belastingvoordeel ook wordt toegekend bij zorgwonen, zelfs als de zorgwoners personen zijn die geen deel uitmaken van het gezin van de belastingplichtige. De gewesten zijn echter slechts bevoegd voor belastingvoordelen met betrekking tot de eigen woning, niet voor belastingvoordelen met betrekking tot delen van de woning die krachtens de bijzondere financieringswet niet tot de eigen woning kunnen worden gerekend.

2. De hiervoor gemaakte opmerkingen 1.1 en 1.2 gelden eveneens voor het ontworpen artikel 145^{38/2}, § 1, derde lid, van het WIB 92 (artikel 98 van het ontwerp), waarin dezelfde regeling voorkomt.

Artikelen 97 en 98

1 De artikelen 97 en 98 van het ontwerp strekken tot het invoegen in het WIB 92 van de artikelen 145^{38/1} en 145^{38/2}, die de nieuwe woonbonus-regeling bevatten die van toepassing zal zijn voor uitgaven voor hypothecaire leningen aangegaan vanaf 1 januari 2016. De formulering van die nieuwe artikelen is geënt op de bestaande woonbonus-regeling (artikelen 145³⁷ en 145³⁸ van het WIB 92), maar vertoont ook opvallende verschillen.

1.1. Op de vraag waarom voor een andere formulering is gekozen en of omwille van de rechtszekerheid niet beter de gangbare terminologie verder wordt gebruikt, antwoordde de gemachtigde het volgende:

“Vooreerst dient te worden benadrukt dat de ontwerptekst geen loutere overname is van de huidige bepalingen aangaande de woonbonus, vermeld in artikel 145/37 WIB '92 en artikel 145/38 WIB '92. Het is een integratie van de woonbonus, de belastingvermindering voor het lange termijnsparen en de belastingvermindering voor de gewone interesten. In dat opzicht is het ook logisch dat de teksten niet zomaar worden afgestemd op de teksten van voormelde artikelen. Daarnaast is het tevens de bedoeling van voorliggende ontwerptekst om een en ander te vereenvoudigen. De reeds bestaande artikelen (onder meer artikel 145/37 en artikel 145/38 WIB '92) bevatten geen definities in de strikte zin van het woord. Bovendien staan de diverse begrippen verspreid over de verschillende artikelen, net zoals de voorwaarden om van de belastingvermindering te genieten. In de ontwerptekst werd er daarom uitdrukkelijk voor geopteerd om de definities uit de artikelen te lichten en ze te bundelen in artikel 145/38/1 WIB '92 en de belastingvermindering zelf en de voorwaarden om die te verkrijgen te bundelen in artikel 145/38/2 WIB '92.

In het specifieke geval van ‘verwerven of behouden van de woning’ [uitdrukking die voorkomt in artikel 145³⁷ van het WIB 92, terwijl in het ontworpen artikel 145^{38/2}, § 1, eerste lid, van het WIB 92 gewag wordt gemaakt van “uitgaven voor zijn eigen woning”], is deze zinsnede inherent aan de hypothecaire lening, die met dat doel dient te zijn aangegaan. Het zijn evenwel de uitgaven voor een dergelijke lening die in aanmerking komen voor de belastingvermindering zelf. Opdat die uitgaven in aanmerking zouden komen, dienen zij te zijn aangegaan voor de woning die op een door de ontwerptekst bepaald ogenblik de eigen woning was van de belastingplichtige.

Voor wat betreft de hantering van het begrip ‘aangegaan’, vermeldt de memorie van toelichting bij de ontwerptekst het volgende: ‘Voor de eenvormigheid wordt telkens gebruik gemaakt van het begrip 'aangaan' van een betrokken overeenkomst, daar waar vroeger ook 'afsluiten' werd gebruikt.’

Het betreft derhalve louter een tekstuele aanpassing, zonder aan de inhoud te willen raken.”

1.2. In het ontworpen artikel 145^{38/1}, laatste lid, van het WIB 92 wordt voor de omschrijving van de term “vernieuwing” verwezen naar “de dienstverrichtingen (...) vermeld in rubriek XXXI van tabel A van de bijlage bij het koninklijk besluit nr. 20 van 20 juli 1970 tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven”. De bewuste rubriek in het betrokken federale koninklijk besluit bevat ook een aantal dienstverrichtingen die taalkundig moeilijk onder de noemer “vernieuwen” kunnen worden gebracht. Zoals het ontworpen lid is gesteld (“Onder vernieuwing (...) worden de dienstverrichtingen begrepen, vermeld in rubriek XXXI (...)),

wordt evenwel gerefereerd aan álle in de betrokken rubriek vermelde dienstverrichtingen, ook al hebben ze taalkundig niets met vernieuwen te maken. Vraag is evenwel of dit overeenstemt met de bedoeling van de stellers van het ontwerp.

1.3. Om de verhoogde woonbonus voor de enige woning te genieten, mag de belastingplichtige geen andere woning hebben. Op die regel bestaan echter uitzonderingen, bijvoorbeeld indien de belastingplichtige door erfenis mede-eigenaar, blote eigenaar of vruchtgebruiker is geworden (ontworpen artikel 145^{38/2}, § 2, vijfde lid, 1°, van het WIB 92).²⁹

In verband met die regeling verstrekke de gemachtigde volgende toelichting:

“Voormelde bepaling werd overgenomen van de bestaande regeling, voorzien in artikel 145/38, §1, tweede lid WIB '92. Puntje 3° werd niet overgenomen, daar dit reeds expliciet staat opgenomen in de Bijzondere Financieringswet onder de definitie van wat als ‘eigen woning’ moet worden beschouwd.

a) Het ‘enig’ zijn van de woning is een voorwaarde om te kunnen genieten van de verhoging. Gelet op het feit dat abstractie wordt gemaakt van de tweede woning in de vermelde situatie, komt de belastingplichtige in aanmerking voor de verhoging gedurende de rest van de looptijd van de lening, uiteraard voor zover hij aan alle overige voorwaarden blijft voldoen.

b) Als iemand ingevolge erfenis volle eigenaar is van een (andere) woning, heeft hij hierover het volledige beschikkingsrecht, zodat hij die woning kan en mag vervreemden. Wanneer de belastingplichtige wenst te genieten van de verhoging, zal derhalve van hem verwacht worden dat hij die woning ook effectief verkoopt. Het bijkomende voordeel van de verhoging is immers, zoals in de memorie van toelichting ook staat, in principe bedoeld voor diegene die slechts één woning heeft.

c) De *ratio legis* achter voormelde uitzondering is dat iemand die slechts een deel van de eigendom van een woning verwerft ingevolge erfenis geen exclusief beschikkingsrecht heeft en de woning dus niet zomaar kan vervreemden. Dit is evenzeer zo bij een schenking, met dit verschil dat een schenking de aanvaarding van de begunstigde vereist, die dus met kennis van zaken kan oordelen of het de moeite waard is de schenking te aanvaarden (met alle gevolgen vanden). Het is ook een overeenkomst die gesloten wordt onder de levenden, waarbij zowel de schenker als de begunstigde over enige marge beschikken. Een erfgenaam of legataris heeft ook de mogelijkheid om de nalatenschap te verwerpen, maar kan enkel de volledige nalatenschap en niet bepaalde goederen hieruit verwerpen.”

Die toelichting bevat een aantal elementen die de verschillende behandeling van de diverse belastingplichtigen kunnen verklaren, maar het is de vraag of die elementen een afdoende verantwoording bieden. Wie ten gevolge van een erfenis mede-eigenaar wordt van een woning, heeft inderdaad geen exclusief beschikkingsrecht over die woning, maar kan anderzijds niet verplicht worden in onverdeeldheid te blijven (artikel 815 van het Burgerlijk Wetboek). Dat betekent dat de belastingplichtige de keuze heeft om in onverdeeldheid te blijven (en de

²⁹ Het is overigens merkwaardig dat men voor de beoordeling van het “enige” karakter van een woning enkel geen rekening houdt met het verwerven van een woning ingevolge erfenis als mede-eigenaar, naakte eigenaar of vruchtgebruiker. Met het verwerven van een woning ingevolge erfenis als opstalhouder of erfpachthouder verliest men bijgevolg wel de mogelijkheid van een woonbonus, terwijl voor andere aangelegenheden dit onderscheid niet wordt gemaakt (zie bv. art. 145³⁷, § 2, zesde lid, van het WIB 92). Het is niet duidelijk welke de verantwoording is voor deze onderscheiden behandeling.

verhoogde woonbonus te blijven genieten), maar ook de verdeling kan vorderen. De ontworpen uitzonderingsregeling is kennelijk geconcipieerd vanuit de vaststelling dat de belastingplichtige *buiten zijn wil om* (mede-)eigenaar is geworden van een andere woning en daarvoor niet gesanctioneerd mag worden. Wie in dat geval verkeert, maar er *vrijwillig* voor kiest om in onverdeeldheid te blijven, kan echter evenzeer de verhoogde woonbonus blijven genieten. In het licht daarvan lijkt de geboden verantwoording dan ook niet geheel pertinent te zijn. Op dit punt dient derhalve een voorbehoud gemaakt te worden in het licht van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

2. Naar het voorbeeld van artikel 145³⁷, § 3, van het WIB 92 wordt in het ontworpen artikel 145^{38/2}, § 3, eerste lid, bepaald dat de belastingvermindering “wordt berekend tegen een belastingtarief van 40%”. Omdat het om een belastingvermindering gaat, is het duidelijkheidshalve echter wenselijk geen gewag te maken van een “belastingtarief”. Een belasting wordt berekend tegen een bepaald tarief, terwijl een vermindering door een bedrag of een percentage wordt uitgedrukt: zie bijvoorbeeld artikel 145⁴⁴, § 2, vierde lid, van het WIB 92. Daarom wordt ter overweging gegeven te schrijven dat de belastingsvermindering 40% bedraagt.

Artikel 101

In het ontworpen artikel 145⁴³, eerste lid, 1°, van het WIB 92 wordt gewag gemaakt van “interesten van schulden”. Dat moet allicht “interesten van leningen” zijn.

Afdeling 2 – Toepassing afgevlakte gezondheidsindex

Artikel 103

1.1. Artikel 103, eerste lid, van het ontwerp bepaalt dat voor de subsidies, forfaits en tegemoetkomingen, die opgenomen zijn in de in dat lid opgesomde wettelijke bepalingen of hun uitvoeringsbesluiten, en die voorzien in een koppeling aan een prijsindex, altijd de afgevlakte gezondheidsindex³⁰ in aanmerking moet worden genomen.

Artikel 103, tweede lid, van het ontwerp bepaalt dat voor alle overeenkomsten en akkoorden gesloten in het kader van de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest of de Vlaamse Gemeenschap, die voorzien in een koppeling aan een prijsindex, ook altijd de afgevlakte gezondheidsindex in aanmerking moet worden genomen.

1.2. In de memorie van toelichting wordt de ontworpen regeling als volgt verantwoord:

“De Vlaamse Regering was steeds de mening toegedaan dat de federale indexsprong ook van toepassing was op de Vlaamse subsidies, forfaits en tegemoetkomingen. Bij de aanpassing van de middelen- en uitgavenbegroting werd die indexsprong dan ook doorgetrokken naar alle Vlaamse uitgaven. Er is evenwel gebleken

³⁰ Zoals berekend en toegepast overeenkomstig de artikelen 2 tot en met 2^{quater} van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ‘ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van ’s lands concurrentievermogen’ (artikel 103, derde lid, van het ontwerp).

dat bepaalde federale bevoegde diensten de regelgeving rond de indexsprong anders interpreteerden.”

1.3. In advies 57.195/1 van 11 maart 2015, over een voorontwerp van wet dat later de wet van 23 april 2015 ‘tot verbetering van de werkgelegenheid’ is geworden, heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, de bevoegdheid om de ontwikkeling en de aanpassing van bedragen te koppelen aan een bepaalde index, en de bevoegdheid waarover de federale overheid in dat verband beschikt in het kader van het prijs- en inkomensbeleid, als volgt beoordeeld:

“4. De bevoegdheid om de ontwikkeling en de aanpassing van bedragen te koppelen aan een bepaalde index, komt in beginsel toe aan de overheid die materieel bevoegd is om regelgevend op te treden ten aanzien van deze bedragen. Het Grondwettelijk Hof heeft bevestigd dat ‘een indexeringsmechanisme (...) niet [kan] worden beschouwd als een aangelegenheid op zich maar wel als een instrument dat de wetgever en de decreetgever, elk wat hem betreft, kunnen hanteren, voor zover zij handelen binnen hun respectieve bevoegdheden’.³¹

5. Krachtens artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’, zoals vervangen bij artikel 18, 1°, van de wet van 6 januari 2014 ‘met betrekking tot de Zesde Staatshervorming’, is alleen de federale overheid bevoegd voor ‘het prijs- en inkomensbeleid, met uitzondering van de regeling van de prijzen in de aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de gewesten en de gemeenschappen behoren, onder voorbehoud van hetgeen bepaald is in artikel 6, § 1, VII, tweede lid, d) [inzake de energietarieven]’.

De federale overheid beschikt op grond daarvan over een algemene bevoegdheid om het ‘prijs- en inkomensbeleid’ op een algemene en uniforme wijze te regelen. Zonder op een specifieke wijze de prijzen en inkomens in bepaalde domeinen die tot de bevoegdheid van de gemeenschappen of de gewesten behoren te regelen, kan de federale overheid voor alle inkomens en prijzen die aan een prijsindex gekoppeld worden de koppeling aan de door haar gedefinieerde gezondheidsindex opleggen. Het uitoefenen van deze algemene bevoegdheid veronderstelt een doelstelling die verantwoordt waarom een algemene en uniforme regeling nodig is.^{32,33-34}

1.4. Uit hetgeen voorafgaat volgt dat de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, elk wat haar of hem betreft, bevoegd zijn om de koppeling aan de afgevlakte gezondheidsindex te regelen van de subsidies, forfaits en tegemoetkomingen waarin is voorzien in de in artikel 103, eerste lid, van het ontwerp opgesomde wettelijke bepalingen en hun uitvoeringsbesluiten, en van de overeenkomsten en akkoorden bepaald in artikel 103, tweede lid, van het ontwerp.

2. Uit de door de gemachtigde verstrekte toelichting is gebleken dat er een samenhang is tussen het eerste en het tweede lid van artikel 103 van het ontwerp. Het tweede lid zou immers enkel van toepassing zijn op “overeenkomsten of akkoorden die voorzien in

³¹ (voetnoot 2 van het advies) GwH 14 oktober 1999, nr. 109/99, B.3.6.

³² (voetnoot 3 van het advies) Zoals, op het vlak van het prijsbeleid, de bestrijding van de inflatie of de vrijwaring van de mededinging, zie *Parl.St.* Senaat 2013-14, nr. 5-2232/5, 273.

³³ *Parl.St.* Kamer 2014-15, nr. 960/1, 43.

³⁴ In dezelfde zin: adv.RvS 57.332/1/VR van 3 april 2015 over amendementen op het ontwerp van wet ‘tot verbetering van de werkgelegenheid’ (*Parl.St.* Kamer 2014-15, nr. 960/9).

subsidies, forfaits of tegemoetkomingen die verschuldigd zijn door het Vlaamse Gewest of de Vlaamse Gemeenschap”. Teneinde deze samenhang beter tot uitdrukking te brengen in artikel 103 van het ontwerp, wordt voor het tweede lid ervan de volgende redactie ter overweging gegeven:

“Voor alle overeenkomsten en akkoorden gesloten ter uitvoering van de wettelijke bepalingen als vermeld in het eerste lid, die voorzien in een koppeling aan de prijsindex, moet ook altijd de afgevlakte gezondheidsindex in aanmerking worden genomen.”

3. Artikel 122, 7°, van het ontwerp bepaalt dat artikel 103 ervan uitwerking heeft met ingang van 27 april 2015, dit is de datum waarop de voornoemde wet van 23 april 2015 in werking is getreden.

Door het verlenen van terugwerkende kracht aan artikel 103 van het ontwerp kan in beginsel geen afbreuk worden gedaan aan indexaanpassingen op basis van de thans van kracht zijnde regelgeving ter zake, en dit vanaf 27 april 2015 tot de dag van de bekendmaking van het aan te nemen decreet in het *Belgisch Staatsblad*, tenzij de terugwerkende kracht onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang.³⁵

De gemachtigde heeft in dat verband verklaard dat de afgevlakte gezondheidsindex reeds toegepast wordt op alle regelingen opgenomen in artikel 103, eerste lid, en dit sinds de inwerkingtreding van de wet van 23 april 2015, zijnde 27 april 2015. Voor zover daardoor afbreuk wordt gedaan aan indexaanpassingen die op basis van de thans van kracht zijnde regelgeving hadden moeten plaatsvinden, zal daarvoor een verantwoording voorhanden moeten zijn die verband houdt met een doelstelling van algemeen belang.

Het is raadzaam om de terugwerkende kracht van de regeling op een meer omstandige wijze toe te lichten en te verantwoorden in de memorie van toelichting dan thans het geval is. Bij het verantwoorden van het gebruik van de datum van de inwerkingtreding van de wet van 23 april 2015 als referentiepunt, moet er rekening mee gehouden worden dat er niet met zekerheid kan worden gesteld, in tegenstelling tot wat het citaat uit de memorie van toelichting vermeld *sub* 1.2 laat uitschijnen, dat alle in artikel 103 van het ontwerp vermelde regelingen van meet af aan onder het toepassingsgebied van de afgevlakte gezondheidsindex, opgenomen in de wet van 23 april 2015, vielen.

Afdeling 3 – Hervorming Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven (FFEU)

Afdeling 4 – Opheffing DAB Veiling Emissierechten

Afdeling 5 – Opheffing Vlaams Toekomstfonds

Afdeling 6 – Erfbelasting

Bij deze afdelingen zijn geen opmerkingen te maken.

³⁵ Zie hiervoor, de algemene opmerking over “retroactiviteit”.

Afdeling 7 – Schenkbelasting

Artikel 109

1. Bij het decreet van 3 juli 2015 ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2015’ zijn, met uitwerking vanaf 1 juli 2015, verlaagde tarieven ingevoerd voor schenkingen van gebouwen onderworpen aan een energetische renovatie of van gebouwen met conformiteitsattest die verhuurd worden (zie artikel 2.8.4.3.1 van het decreet van 13 december 2013 ‘houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit’, hierna: Vlaamse Codex Fiscaliteit). Uit de bij het ontwerp gevoegde memorie van toelichting blijkt de bedoeling om schenkingen die vóór 1 juli 2015 zijn gedaan, daarvan nu uit te sluiten.

2.1. Om dat doel te bereiken, worden in het eerste lid van artikel 2.8.4.3.1, §§ 1 en 2, van de Vlaamse Codex Fiscaliteit aan de zinsnede “In afwijking van artikel 2.8.4.1.1, § 1” de woorden “zoals van toepassing vanaf 1 juli 2015” toegevoegd.

De toevoeging van die woorden brengt echter niet met zich dat de gunstregeling wordt beperkt tot schenkingen die vanaf 1 juli 2015 zijn gedaan. Om dat doel te bereiken, zou in de betrokken bepalingen expliciet moeten worden opgenomen dat ze slechts gelden voor schenkingen gedaan met ingang van 1 juli 2015.

2.2. Uit artikel 122, 9°, van het ontwerp volgt dat de aanpassing met terugwerkende kracht tot 1 juli 2015 zal worden doorgevoerd. Aldus wordt aan de betrokken belastingplichtigen een fiscaal voordeel met terugwerkende kracht ontnomen.

Aan de gemachtigde is gevraagd hoe de terugwerkende kracht te verantwoorden valt. Hij gaf het volgende antwoord:

“Bij decreet van 3 juli 2015 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2015 (BS van 15 juli 2015) werd (bij artikel 28) een mogelijkheid tot teruggave van schenkbelasting ingeschreven in artikel 2.8.4.3.1 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit. Deze bepaling is in werking getreden op 1 juli 2015. Deze mogelijkheid van teruggave maakt deel uit van een ruimere en globale hervorming van de Vlaamse schenkbelasting geheven op de schenking van onroerende goederen. De bepalingen van deze globale hervorming zijn in werking getreden op 1 juli 2015. Tegelijk met deze mogelijkheid van teruggave werden bij artikel 26 van het vermelde decreet van 3 juli 2015 ook de algemeen geldende tarieven van de schenkbelasting voor schenkingen van onroerende goederen gewijzigd met ingang van 1 juli 2015.

De vermelde teruggave kan worden gevraagd tot 6 maanden na het verstrijken van resp. 5 of 3 jaar na de schenking (artikel 29 en 30 van het vermelde programmadecreet, waarmee het artikel 3.6.0.0.6 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit wordt aangevuld).

In de aanhef van zowel §1 als §2 van het toegevoegde artikel 2.8.4.3.1 wordt gesteld ‘In afwijking van artikel 2.8.4.1.1, § 1’, waardoor verwezen wordt naar het algemeen tarief voor schenkingen van onroerende goederen, zonder precisering of het gaat om art. 2.8.4.1.1, §1 zoals het gold vóór dan wel na 1 juli 2015. Het artikel 2.8.4.1.1 §1, werd immers eveneens gewijzigd bij het vermelde decreet van 3 juli 2015 (artikel 26) met ingang van 1 juli 2015. Hierdoor is het perfect mogelijk ook een teruggave op grond van het nieuwe artikel 2.8.4.3.1 te vragen indien het tarief van de schenkbelasting van art. 2.8.4.1.1, §1 werd toegepast, ook als dit het tarief van vóór 1 juli 2015 was.

In de ontworpen bepaling van het u ter advies voorgelegde ontwerp van decreet wordt dit onderscheid verduidelijkt, de teruggave is enkel mogelijk indien de terug te geven rechten werden geheven bij toepassing van de tarieven vermeld in artikel 2.8.4.1.1 §1, zoals die van toepassing zijn sedert 1 juli 2015.

De ontworpen bepaling corrigeert dus een te ruime verwijzing in artikel 2.8.4.3.1 naar art. 2.8.4.1.1, §1. Het betreft in wezen dus de rechtzetting van een evident materiële vergissing.

De beoogde verlaagde tarieven van artikel 2.8.4.3.1 en de tarieven waarvan ze afwijken (artikel 2.8.4.1.1) werden in één globale hervorming (in eenzelfde programmadecreet) doorgevoerd in hun onderlinge samenhang, en zijn samen in werking getreden op 1 juli 2015. Een combinatie van de extra verlaagde tarieven in geval van verhuur of renovatie van het geschonken goed, en de oude, ondertussen sedert 1 juli 2015 opgeheven tarieven is nooit de bedoeling geweest, dat zou de beoogde onderlinge samenhang van de twee tariefstructuren verstoren.”

Met deze uiteenzetting wordt de terugwerkende kracht evenwel niet op pertinente wijze verantwoord. Er blijkt immers niet uit dat de retroactiviteit onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang. De aanpassing kan overigens ook niet worden begrepen als een interpretatieve bepaling, alhoewel wordt voorgehouden dat ze aan de oorspronkelijke bepaling een betekenis geeft die de decreetgever bij de aanneming ervan heeft willen geven. Dat blijkt echter niet uit de parlementaire voorbereiding ervan en strookt ook niet met de betekenis die de oorspronkelijke bepaling redelijkerwijze kon krijgen.³⁶

Behoudens indien alsnog een deugdelijke verantwoording voor de terugwerkende kracht kan worden gegeven, zal er van afgezien moeten worden.

Afdeling 8 – Onroerende voorheffing

Afdeling 9 – Compensatie aan de gemeenten voor gederfde opcentiemen onroerende voorheffing

Bij deze afdelingen zijn geen opmerkingen te maken.

³⁶ Volgens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof is er enkel sprake van een interpretatief decreet wanneer een decreet aan een bepaling de betekenis geeft die de decreetgever bij de aanneming ervan heeft willen geven *en die zij redelijkerwijze kon krijgen*: vaste rechtspraak sinds GwH 21 juni 2006, nr. 102/2006, B.5.2.

Afdeling 10 – Kilometerheffing

Artikel 113

Bij dit artikel zijn geen opmerkingen te maken.

Afdeling 11 – Stopzetting heffing eurovignet

Artikel 114

1. Artikel 114 van het ontwerp strekt ertoe artikel 5.0.0.0.12 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit te vervangen met ingang van 1 januari 2016. Dat artikel wordt ingevoegd bij artikel 39 van het decreet van 3 juli 2015 ‘tot invoering van de kilometerheffing en stopzetting van de heffing van het eurovignet en tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013 in dat verband’. Die invoeging treedt echter slechts in werking op 1 april 2016.³⁷

Duidelijkheidshalve zal artikel 39 van het decreet van 3 juli 2015 derhalve moeten worden ingetrokken, terwijl artikel 114 van het ontwerp zal moeten worden gesteld als een bepaling tot invoeging van een nieuw artikel 5.0.0.0.12 in de Vlaamse Codex Fiscaliteit.

2. Op de vraag waarom het recht op evenredige teruggave slechts toegekend wordt voor zover het gaat om een voertuig waarvan de aangifte vóór “1 november 2015” werd onderschreven of verlengd, antwoordde de gemachtigde het volgende:

“Er is afgelopen week een voorstel van decreet [*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 474/1] gestemd in het [Vlaams Parlement], waardoor er vanaf november geen jaarvignetten meer verkocht worden (dit naar analogie met de Waalse regeling).

Vandaar dat de terugbetalingsregeling enkel nog van toepassing is op vignetten verkocht voor 1 november.”

Deze uitleg zou in de memorie van toelichting opgenomen moeten worden.

Afdeling 13 – Bijsturing van de belasting op de inverkeerstelling en wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013 in dat verband

Artikelen 116 tot 121

1. Artikel 116 van het ontwerp strekt ertoe de regeling inzake de belasting op de inverkeerstelling (BIV) aan te passen door meer rekening te houden met de milieuparameters, wat

³⁷ Artikel 4, 1°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 juli 2015 ‘tot wijziging van het besluit Vlaamse Codex Fiscaliteit van 20 december 2013, wat betreft de invoering van de kilometerheffing’.

onder meer resulteert in een substantiële verhoging van de BIV voor wagens met een dieselmotor die voldoen aan de (strengste) “Euro 6”-emissiestandaard.³⁸

2. Zoals bekend, geldt het gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel ook in belastingzaken. Bij artikel 172 van de Grondwet wordt de toepasselijkheid van de grondwettelijke regels van gelijkheid en van niet-discriminatie (artikelen 10 en 11 van de Grondwet) bevestigd in fiscale aangelegenheden. Deze bepaling is immers een precisering of een bijzondere toepassing van het in artikel 10 van de Grondwet algemeen geformuleerde gelijkheidsbeginsel.

Volgens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof is een verschil in behandeling slechts verenigbaar met de grondwettelijke beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie, wanneer dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld, rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betrokken maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie is geschonden wanneer er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.³⁹

Voor het verschillend behandelen van bepaalde categorieën in de ontworpen regeling, dient dan ook telkens een deugdelijke verantwoording voorhanden te zijn. Het verdient daarenboven aanbeveling om die verantwoordingen in de memorie van toelichting op te nemen.

2.1. De nieuwe regels gelden niet voor leasingvoertuigen, zoals blijkt uit de ontworpen artikelen 2.3.6.0.2, tweede lid, en 2.3.6.0.3, derde lid, van de Vlaamse Codex Fiscaliteit (artikelen 120 en 121 van het ontwerp), gelezen in samenhang met artikel 2.3.4.1.1 van die Codex.

De ongelijke behandeling die daaruit voortvloeit, gaat echter terug op een bevoegdheidsrechtelijk onderscheid dat volgt uit artikel 4, § 3, van de bijzondere financieringswet. Zoals de andere gewesten is ook het Vlaamse Gewest immers bevoegd om de aanslagvoet, de heffingsgrondslag en de vrijstellingen inzake de BIV te bepalen. Ingeval de belastingplichtige van deze belastingen echter een vennootschap, een autonoom overheidsbedrijf of een vereniging zonder winstoogmerk met leasingactiviteiten is, is de uitoefening van deze bevoegdheden afhankelijk van een voorafgaandelijk tussen de drie gewesten te sluiten samenwerkingsakkoord. Dat betekent dat, wat die laatste categorie van belastingplichtigen betreft, het Vlaamse Gewest afhankelijk is van het akkoord van de twee andere gewesten.

Een verschillende behandeling door het Vlaamse Gewest – tenzij dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is, in welk geval er sowieso geen sprake is van discriminatie – kan derhalve worden verantwoord door het gegeven dat de andere gewesten niet akkoord gaan met een hervorming in de aangegeven zin. Dat belet evenwel niet dat

³⁸ De Euro 5- en Euro 6-emissiegrenswaarden zijn vastgelegd bij verordening (EG) nr. 715/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2007 ‘betreffende de typegoedkeuring van motorvoertuigen met betrekking tot emissies van lichte personen- en bedrijfsvoertuigen (Euro 5 en Euro 6) en de toegang tot reparatie- en onderhoudsinformatie’ (hierna: verordening 715/2007).

³⁹ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Zie bv. GwH 17 juli 2014, nr. 107/2014, B.12; GwH 25 september 2014, nr. 141/2014, B.4.1.

het Vlaamse Gewest er alles moet aan doen om tot een samenwerkingsakkoord te komen waarbij discriminaties zo veel mogelijk worden voorkomen of toch beperkt. Gelet op de artikelen 10 en 11 van de Grondwet heeft het Vlaamse Gewest derhalve de plicht om ter zake initiatieven te nemen – voor zover dat al niet zou zijn gebeurd.

Het verdient aanbeveling om in de memorie van toelichting op dit punt meer verduidelijking te geven.

2.2. Bij het invoeren van de vergroende BIV in 2012 ging men uit van de Europese emissiestandaarden.⁴⁰ In het ontwerp worden bepaalde van die standaarden als referentienorm verlaten wat de Euro 6-norm voor dieselmotoren betreft.

In de memorie van toelichting wordt daarvoor een verklaring gegeven. Die komt erop neer dat ervan uitgegaan wordt dat de reële uitstoot van stikstofoxiden (NO_x) door Euro 6-dieselmotoren in de praktijk merkkelijk hoger ligt dan de Europese homologatiewaarden doen vermoeden. Voor zover die assumptie (en de erin vervatte veralgemening) juist zou blijken te zijn, lijkt ze de forse verhoging van de BIV voor een dieselwagen met Euro 6-motor te kunnen verantwoorden.

Uit de nieuwe tabel waarin de luchtcomponent wordt weergegeven (artikel 116, 2°, van het ontwerp – ontworpen artikel 2.3.4.1.2, tweede lid, 4°, van de Vlaamse Codex Fiscaliteit) volgt echter dat de belasting even hoog is voor een personenwagen met dieselmotor die voldoet aan de Euro 6-norm als voor een personenwagen met dieselmotor die voldoet aan de Euro 5-norm (in beide gevallen bedraagt de belasting 454,07 euro), terwijl die tabel wel een trapsgewijze afname van de belasting vertoont naarmate men een minder vervuilende dieselwagen in het verkeer brengt (Euro 0: 2914,27 euro; Euro 1: 855,00 euro; Euro 2: 620,21 euro; Euro 3: 488,69; Euro 4 of Euro 3 met roetfilter: 461,92 euro; Euro 5 of Euro 4 met roetfilter: 454,07 euro). Gevraagd wat de verantwoording is voor die gelijke behandeling van op het eerste gezicht verschillende situaties, gaf de gemachtigde het volgende antwoord:

“Dit wordt verantwoord door het feit dat de reële NO_x-emissies van alle diesel euronormen in de praktijk hoger liggen dan de streefwaarden op basis van de Europese homologatietesten.

Vanuit wetenschappelijk oogpunt verschillen de NO_x-emissies van deze euronormen nauwelijks van elkaar, en is het coherent om deze ook fiscaal in lijn te brengen.

Het feit dat in de huidige wettekst Euro 5 en 6 Diesel van elkaar verschillen, was omdat euro 6 diesel de enige euronorm was waarop nog geen enkele correctie was toegepast in functie van de reële emissies. Dit wordt nu rechtgezet.”

⁴⁰ Zie het decreet van 17 februari 2012 ‘houdende de wijziging van diverse bepalingen van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen betreffende de belasting op de inkeerstelling op grond van milieukennissen’. In de memorie van toelichting bij het voorontwerp dat tot dit decreet heeft geleid, is het uitgangspunt als volgt verwoord: “Het voorgestelde systeem weerhoudt als relevante criteria de euronorm (lucht- of vervuilingcomponent) en de CO₂-uitstoot (klimaat- of uitstootcomponent). Beide staan vermeld op het inschrijvingsbewijs van het voertuig en zijn gekend in de databank van de DIV, die de basisstroom zal aanleveren die zal gebruikt worden voor de berekening van de nieuwe BIV. Voor de luchtcomponent geldt: hoe lager de Euronorm, hoe groter de milieuvervuiling, hoe hoger bijgevolg de BIV.” (*Parl.St.* VI.Parl. 2011-12, nr. 1375/1, 3).

Dat antwoord vulde hij voorts nog als volgt aan:

“In de weging van de luchtterm (die bestaat uit zowel NO_x, pm of roet, HC en CO), was de component NO_x al gelijkgesteld voor euronorm 2 tot 5.

Je kan de werkelijke emissies van elk individueel voertuig niet meenemen (niet elk voertuig wordt gemeten). Je kan enkel een correctie doen op de homologatiewaarden omdat je weet dat in werkelijk verkeer de emissies vele keren hoger liggen dan de norm. Destijds (2012) werd als proxy de NO_x emissies van Euro 2 tem 5 gelijk gesteld; nu wordt ook Euro 6 daarmee gelijk gesteld. In werkelijkheid zullen de NO_x emissies van elk individueel voertuig verschillen, maar alleszins in de buurt liggen van de proxy en niet van de normwaarde.”

Daarmee lijkt de vermelde gelijke behandeling echter niet afdoende te worden verantwoord. In de inleidende zin van artikel 2.3.4.1.2, tweede lid, 4°, van de Vlaamse Codex Fiscaliteit wordt immers aangegeven dat de luchtcomponent is bepaald “in functie van de euronorm”, zodat normaal moet worden gedifferentieerd volgens de vervuilingsgraad. De emissiegrenswaarden verschillen naargelang het gaat om een voertuig met dieselmotor die voldoet aan de Euro 5- of de Euro 6-norm,⁴¹ zodat men logischerwijze ook een lager belastingbedrag zou verwachten voor het in het verkeer brengen van een wagen waarvan de motor voldoet aan de Euro 6-norm, wat echter niet het geval is. Het verdient aanbeveling om de ontworpen regeling op dit punt opnieuw te bekijken.

2.3. Ook op andere punten zal de verschillende behandeling van de gehanteerde categorieën verantwoord moeten kunnen worden. In dat verband dient er in het bijzonder nog op gewezen te worden dat de regeling niet geldt voor motorfietsen en dat voertuigen waarvan de motor aangedreven wordt met aardgas en hybride wagens, ook als ze CO₂ kunnen uitstoten, zonder meer vrijgesteld zijn van belasting.

3. De bedoeling van de stellers van het ontwerp is de aankoop van benzine-wagens te stimuleren en de aankoop van dieselwagens te ontraden. In sommige gevallen kan dit effect niet meer worden bereikt, namelijk indien de wagen reeds is besteld en de levering nog enige tijd uitblijft. Voor zover de levering en inverterstelling vóór 1 januari 2016 plaatshebben, geldt nog de huidige, meer gunstige regeling. Indien de levering echter in 2015 niet meer kan gebeuren, zal de koper toch onderworpen worden aan de hogere BIV. De vraag rijst dan ook of voor die gevallen, gelet op het voorzienbaarheidsbeginsel, niet moet worden voorzien in een overgangsregeling.⁴²

⁴¹ Vergelijk de bijlagen 1 (Euro 5-emissiegrenswaarden) en 2 (Euro 6-emissiegrenswaarden) bij verordening 715/2007, die verschillende waarden bevatten voor NO_x (bv. voor categorie M: 180 mg/km voor Euro 5 en 80 mg/km voor Euro 6) en THC+NO_x (bv. voor categorie M: 230 mg/km voor Euro 5 en 170 mg/km voor Euro 6). Voor wagens met een benzinemotor daarentegen verschillen de Euro 5- en Euro 6-emissiegrenswaarden niet, wat verklaart dat voor wagens met een benzinemotor die voldoet aan één van beide normen hetzelfde belastingbedrag (20,98 euro) geldt.

⁴² Zie bijvoorbeeld artikel 70 van de wet van 28 december 2011 ‘houdende diverse bepalingen’.

Hoofdstuk 13 – Inwerkingtreding

Bij dit hoofdstuk zijn geen opmerkingen te maken.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

A.-M. GOOSSENS

Jo BAERT